

Programanalys

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)

Verksamhetsberättelse för 2016/2017

Verksamhetsplan för 2017/2018

Beskrivning av programmet

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vänder sig till den som vill bli lärare och redan har ämnesstudier motsvarande 90 eller 120 hp från universitet/högskola. KPU omfattar 90 högskolepoäng och syftar till att komplettera tidigare förvärvade ämneskunskaper för att studenten ska kunna avlägga en ämneslärarexamen. KPU omfattar 60 hp utbildningsvetenskaplig kärna (UK) och 30 hp verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Vid Umeå universitet erbjuds kompletterande pedagogisk utbildning i tre former:

1. KPU fördröjd (50%): med inriktning mot arbete i gymnasieskolan eller grundskolan årskurs 7-9. Studierna inom programinriktningarna sker på distans och erbjuds med 50 % studietakt.
2. KPU förhöjd (90 hp läses under ett år, start hösttermin): med inriktning mot arbete i gymnasieskolan eller grundskolan årskurs 7-9. Studierna inom programinriktningen sker på distans och erbjuds med förhöjd studietakt, 45 hp/termin. KPU med förhöjd studietakt ges för flertalet skolämnen.
3. KPU FU/forsk (KPU för personer med forskarexamen, start vårtermin): Umeå universitet bedriver en utbildning där studenter läser mot en ämneslärarexamen inom de naturvetenskapliga ämnena med utbildningsbidrag. Detta är en särskild satsning från Utbildningsdepartementet. <http://www.lh.umu.se/utbildning/program/kpu-for-forskarutbildade/>

För mer information om vilka ämnen man kan få examen i för respektive KPU-variant, se https://www.umu.se/globalassets/lararhogskolan/dokument/komp.-ped.-utb/mojliga-undervisningsamnen-kpu_161116.pdf

Programstruktur för respektive program finns på: <http://www.lh.umu.se/student/kpu-79-gy/>

Programrådssammansättning

Programrådet för ämneslärarprogrammet och KPU 2015-2018

Karolina Broman, (ordförande) institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik

Jacob Stridsman, institutionen för idé- och samhällsstudier

Torbjörn Lindmark, pedagogiska institutionen

Olof Johansson, institutionen för matematik och matematisk statistik

Katarina Roos, statsvetenskapliga institutionen

Ingela Valfridsson, institutionen för språkstudier

Studentrepresentanter:

Madelene Nord

Charlotte Häggström

Extern representant

Fredrik Lindmark, Midgårdsskolan, Umeå

Nyckeltal för kompletterande pedagogisk utbildning 50 % studietakt

Nyckeltal antagning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2013	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	15	40	40	40
Antal förstahandssökande ¹	65	79	64	58
Antal förstahandssökande per plats	4,33	1,98	1,6	1,45
Antal registrerade nybörjarstudenter studenter ²	35	33	38	24

Nyckeltal genomströmning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2013	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ³	22	14	21	
Antal godkända studenter efter sista terminen ⁴	10			

¹ Enligt UHR

² Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok

³ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 15 hp, enligt Ladok, per den 30 juni (efter ett omtentamenstillfälle)

⁴ Antalet godkända studenter efter sista kurs på sista terminen enligt Ladok, per den 30 september

Nyckeltal för kompletterande pedagogisk utbildning förhöjd studietakt

Nyckeltal antagning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2013	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	15	30	40	30
Antal förstahandssökande ⁵		31	46	109
Antal förstahandssökande per plats		1,03	1,15	3,63
Antal registrerade nybörjarstudenter studenter ⁶		14	25	35

Nyckeltal genomströmning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2013	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ⁷		9	17	20
Antal godkända studenter efter sista terminen ⁸		7	12	

Nyckeltal examina (oavsett studietakt)

Kompletterande pedagogisk utbildning	2013	2014	2015	2016
Antal som tagit ut examen				
Kvinnor			8	19
Män			6	10
Totalt			14	29

⁵ Enligt Focus

⁶ Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok

⁷ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 45 hp (46,5 hp fr o m ht-15), enligt Ladok, per den 31 mars (efter ett omtentamenstillfälle)

⁸ Antalet godkända studenter efter sista kurs på sista terminen enligt Ladok, per den 30 september

Nyckeltal för kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade, förhöjd studietakt (första antagningsomgång V17)

Nyckeltal antagning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna våren 2017		
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	20		
Antal förstahandssökande ⁹	43		
Antal förstahandssökande per plats	2,1		
Antal registrerade nybörjarstudenter studenter ¹⁰	22		

Nyckeltal genomströmning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna våren 2017		
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ¹¹			
Antal godkända studenter efter sista terminen ¹²			

Nyckeltal examina

Kompletterande pedagogisk utbildning	2017		
Antal som tagit ut examen			
Kvinnor			
Män			
Totalt			

⁹ Enligt Focus

¹⁰ Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok

¹¹ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 45 hp, enligt Ladok, per den 30 september (efter ett omtentamenstillfälle)

¹² Antalet godkända studenter efter sista kurs på sista terminen enligt Ladok per den 31 mars

Synpunkter från programrådet på nyckeltal

Eftersom KPU (förhöjd och forsk) är ett sätt att snabbt få behöriga ämneslärare i förhållande till ämneslärarprogrammet skulle det kunna vara en möjlighet att öka planeringstalen på KPU, något som Lärarhögskolans kansli föreslagit. Programrådet (även kursansvariga institutioner) ser vissa utmaningar med detta i och med att programmet är kort och dessutom på distans vilket riskerar att studenterna har svårt att få en väl inarbetad uppfattning för vad läraryrket faktiskt innebär. Däremot innebär KPU-utbildningen att UmU kan utfärda ämneslärarexamen för fler ämnen än vi har examensrätt för inom ramen för ämneslärarprogrammet (idag 19 ämnen), något som är positivt.

Om man tittar på söktrycket på KPU forsk blir det lite speciellt i och med att det är ett program där studenterna får betalt och programmet ges på tre orter. Det var 184 sökande totalt (prio 1 43 st, prio 2 46 st, prio 3 82 st), 139 studenter gick till Urval. Det blev därmed 2,1 sökande per plats i första hand. Totalt 9,2 sökande per plats. Detta program är därmed ett var de mest populära program som ges, säkerligen pga den ekonomiska ersättningen.

KPU fördröjd är framför allt en utbildning som personer som arbetat/arbetar i skolan söker. Fram till ht 17 har dessutom programmet endast getts med inriktning mot estetiska ämnen. Från ht 17 öppnas denna utbildning upp för fler ämnen, t ex moderna språk, hem- och konsumentkunskap, svenska som andraspråk. De första året av programmet samläses med Yrkeslärarprogrammet och innehåller gamla UK-kurser, dessa har förändrats inom ämneslärarprogrammet. Detta måste ses över.

Säkring av examensmål

Här kommer länk att finns till matris med ingående kurser och koppling till examensmål.

Det finns ingen matris skapad för KPU-programmen och programrådet kan därför inte diskutera detta. Matris kommer att utvecklas i samband med den översyn av KPU som LH planerar genomföra under 2018. Där unstryker programrådet vikten av att **matrisen skapas innan översynen görs** så man får en tydlig överblick och på så sätt kan hitta luckor i strukturen.

Uppföljning av föregående programanalys

Programrådet fick pengar för en heldags arbete, något som vi genomförde 20 mars 2017. I övrigt träffas vi tre gånger per termin, två timmar vardera. Hela programrådet kunde delta och vi hann med att gå igenom och diskutera alla de program vi ansvarar för (ämneslärarprogram både gy och 7-9, samt kompletterande pedagogisk utbildning KPU i sina tre former: KPU fördröjd, KPU förhöjd och KPU forsk).

Programrådet fick också medel för att fortsätta internationaliseringsprojektet BildungsHanse (<https://www.zfl.uni-kiel.de/de/licau/bildungshanse/bildungshanse>), något som rådets ordförande utnyttjade 19-21 september 2017. Programrådet fick inte pengar för att utveckla en fortbildningskurs för lärarutbildare om språkutvecklande arbetssätt och detta har därför inte diskuterats vidare.

I förra programanalysen fanns programstrukturen med, något som vi föreslog skulle bifogas som bilaga. Denna omgång har inte med någon strukturbild, något som borde finnas, åtminstone i förenklad form liknande de som finns på Lärarhögskolans hemsida:

<http://www.lh.umu.se/student/kpu-79-gy/> och <http://www.lh.umu.se/student/kpu-forsk/>

Från förra programanalysen vill vi främst understryka följande punkt:

KPU ges både med förhöjd och fördröjd studietakt. Eftersom både programmets upplägg med kurser och ämnesinriktningarna är helt olika är den största utmaningen att de två inriktningarna är helt olika. Fördröjd studietakt har hittills enbart lästs av studenter med estetiska ämnen och har mestadels styrts från Institutionen för estetiska ämnen. Programrådet har ingen deltagare som varit involverad i detta program och därför har rådets fokus helt legat på KPU förhöjd, detta är ett bredare program med studenter med ämnesstudier från alla fakulteter. I och med att uppläggen är helt olika finns det inte heller chans för studenter att byta KPU-varianter vilket skulle kunna vara lämpligt i de fall där studenter, t ex fått jobb under utbildningens gång. Då skulle utbildningen kunna avslutas om studietakten sänktes.

Mittutvärdering

Eftersom KPU är ett kort program (90 hp) genomförs enbart programutvärdering på slutet, ingen mittprogramutvärdering.

Programutvärdering

Programutvärderingen genomfördes med KPU förhöjd den 29 maj 2017. KPU fördröjd har endast givits för studenter med estetiska ämnen och har helt styrts av institutionen för estetiska ämnen. Programrådet har tyvärr inte prioriterat att lägga tid på analys av detta program utan fokuserat på KPU förhöjd och forsk. Institutionen för estetiska ämnen har inte genomfört någon programutvärdering med de studentgrupper som genomgått programmet. Däremot har programrådsordförande intervjuat Erik Sigurdsson (som under flera år haft ansvar för programmet), se nedan.

På de två KPU-program med förhöjd studietakt lyfter studenterna upp utmaningen med just förhöjd studietakt. Ett ganska talande studentuttalande från programutvärderingen är: "Ingen studerar 60 timmar i veckan bara för att kursen går i ökad fart, framförallt då många jobbar parallellt med studierna. Jag pratade med de flesta i klassen och genomsnittstiden folk lade ner på studierna var 20 timmar i veckan.". Programrådet menar att detta är viktigt att fundera över när man planerar för dels förhöjd studietakt, dels lägger utbildningen på distans. De flesta studenter är dock nöjda i och med att man kan erhålla en ämneslärarexamen efter endast ett års studier. De studenter som faktiskt studerat på 150% och lagt ned mycket tid på sina studier hävdar att året är intensivt, speciellt under den andra terminen då man genomför VFU på helfart (40 h per vecka på skola) i kombination med att man skriver examensarbete på halvfart. Vi ser också att väldigt många studenter skjuter upp examensarbetet och gör det klart efter programmet formellt är avslutat. Detta skapar stort merarbete för undervisande lärare vid dessa avslutande kurser.

Innehållsmässigt uppskattar studenterna VFU:n mest, KPUforsk/förhöjd-gruppen har tydligt ifrågasatt examensarbetet i och med att många studenter har skrivit flera uppsatser, flertalet är dessutom disputerade. Eftersom VFU uppfattas som viktigast blir också examensarbetet lidande. Under den **KPU-översyn/utredning** som görs under 2018 blir det viktigt att fundera över om förhöjd studietakt är lämpligt att fortsätta med.

Gällande UK-kurserna har studenter i flera år varit tydligt kritiska till att ingen ämnesdidaktik ingår, man har också ifrågasatt kursen Vetenskap och kunskap eftersom man anser att man efter flera års studier (ev också forskarutbildning) redan behärskar detta område. Från vt 18 är detta också ändrat, ny kurs i Ämnesdidaktik 7,5 hp har införts under UK-blocket. Studenterna har också i programutvärderingen efterfrågat mer innehåll knutet till elevers olika förutsättningar,

specialpedagogik och konkret undervisningsplanering (metodik). Bedömningskursen uppfattas viktigt men för innehållsrik i förhållande till övriga UK-kurser. Exempel från programutvärderingen: ”Det var otroligt stor skillnad i kvalitet mellan kurserna och mellan föreläsarna. Bedömning med sina 7 examinationer var definitivt uppe på 150%, andra var nog i själva verket mer 50%.”

Vid diskussioner med Erik Sigurdsson angående KPU fördröjd blev det tydligt att denna utbildning fortfarande innehåller UK-kurser motsvarande den gamla versionen av ämneslärarprogrammet, dvs kurser som KUL1 och 2, DIS och PSK. Detta blir viktigt att se över vid översynen av KPU-utbildningen. Eftersom dessa studenter samläser med Yrkeslärarprogrammet är det viktigt att detta program också ges en översyn.

Internationalisering

Programrådet vill understryka att internationalisering inte enbart kan definieras utifrån antal utresande studenter. Internationella perspektiv kan finnas på olika kurser på många sätt. I en så kort utbildning som KPU är (90 hp) är det dock problematiskt att rymma alltför mycket med fokus på internationalisering, litteraturen under kursen är blandad både nationell och internationell. Vi kan också se att många studenter som söker till och studerar på KPU förhöjd och forsk kommer med studier från andra länder vilket kommer att ge internationella perspektiv i skolan när de börjar undervisa. I och med att KPU är en kort utbildning som kräver flera års universitetsstudier redan avklarade innan man börjar KPU är det viktigt att komma ihåg att internationalisering (även samverkan och jämställdhet) även bör ha funnits med under studenternas tidigare ämnesstudier.

Samverkan

VFU är den viktigaste delen för studenterna att samverka med samhället, dvs skolan. KPU förhöjd och forsk har en väldigt kort VFU (en vecka) under sin första termin, där finns önskemål att utvidga denna något. Detta är dock problematiskt med tanke på att VFU endast kan göras på helfart. Den långa VFU:n när studenterna är på skolorna hela andra terminen blir det en tydlig samverkan. Examensarbetet knyts också till professionen ofta på ett uppenbart sätt.

Jämställdhet

Jämställdhet lyfts redan i den första kursen inom KPU förhöjd och forsk. I kursen 6PE218 beskrivs innehållet ”I kursen behandlas också skolans och lärares uppdrag att fostra demokratiska samhällsmedborgare. Begrepp som, demokrati, mänskliga rättigheter, värdegrund, jämställdhet, likabehandling, normalitet, diskriminering och kränkande särbehandling problematiseras i relation till relevanta teoretiska utgångspunkter”. Inom KPU fördröjd syns begreppet jämställdhet inte lika tydligt men kan inläsas i kurser som Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering (6PE302).

Om man med jämställdhet också breddar upp för begreppet ”genus” kan man konstatera att en genusmedvetenhet finns i flertal kurser inom programmets olika delar. Lika behandling är ett annat viktigt och närliggande begrepp som skulle kunna diskuteras under denna punkt.

I övrigt är KPU ett program med relativt jämn könsfördelning bland studenterna och där undervisande universitetslärare från alla institutioner som ingår i programmet också är både män och kvinnor. Kurslitteraturen visar också på bredd mellan manliga och kvinnliga författare.

Samlad programanalys

Lärarhögskolan har i sin Verksamhetsplan för 2018 föreslagit en **översyn över hela KPU** något som programrådet anser oerhört viktigt. Distansupplägget bör utredas, speciellt för KPU med förhöjd studietakt där vi inser att studenterna ser upplägget på utbildningen som att de har tre veckor "ledigt" mellan träffarna på campus och en tid då de många av studenterna istället kan arbeta, inte med sina studier utan med annat. Det är också problematiskt att många studenter inom KPU fördröjd arbetar som obehöriga lärare under hela sin utbildning, något som framför allt blir en svårighet under VFU:n, se nedan.

Om man kunde införa en **heltfarts-KPU** i stället för de förhöjda varianterna skulle det också vara enklare att få in mer VFU tidigare i utbildningen. Dessutom skulle det vara mer troligt att studenterna hinner med examensarbetet inom tidsramen för programmet. Vi skulle dock behöva fundera över om examensarbete på 15 hp är det mest meningsfulla att fylla programmet med i och med att många studenter kommer med forskarexamen till utbildningen. Det skulle självklart påverka ansökningskraven, dvs att studenterna måste ha med sig 30 hp examensarbete innan de kan påbörja utbildningen, men flera andra lärosäten har sådana förkunskapskrav och använder därmed utbildningen

Tyvärr har KPU förhöjd och forsk (tillsammans med de två ämneslärarprogrammen) upptagit programrådets fokus vilket innebär att KPU fördröjd nästan uteslutande hanterats av Institutionen för estetiska ämnen. Nu från ht 2017, i och med att fler ämnen än estetiska kan studeras inom ramen för KPU fördröjd, kommer programrådet att arbeta mer med denna inriktning. Detta blir förhoppningsvis enklare efter en KPU-översyn där de olika inriktningarna upplägg förväntas bli mer lika.

Flera studenter inom de olika KPU-inriktningarna kommer till utbildningen med tidigare erfarenheter som lärare, främst inom KPU fördröjd. Dessa studenter ansöker ibland om att få göra **VFU i egen tjänst**, dvs att få arbeta vidare på de skolor där man eventuellt arbetar som obehörig lärare. Programrådet vill understryka det olämpliga i detta, VFU är en utbildning som innefattar studier med handledning. Därför anser rådet att vi ska vara restriktiva i detta och därför i så fall kräva att studenterna söker formella tillgodoräknanden av kurser. På så sätt blir det kursansvarig institution som beslutar, detta bör dock göras som undantag och inte användas utan analys. Här måste också universitetet arbeta vidare med hur man ska **validera reell kompetens**.

Vi vill också lyfta mängden VFU som ges vid de olika KPU-inriktningarna. KPU förhöjd och forsk gör drygt 16 veckor VFU i skola på sina 30 hp medan KPU fördröjd endast gör ca 11 veckor på 30 hp. Detta måste ses över vid KPU-översynen.